ÁP DỤNG IFRS 18 - TRÌNH BÀY VÀ CÔNG BỐ THÔNG TIN TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH: LỢI ÍCH CỦA CÁC NHÀ ĐẦU TƯ

ThS. Kiều Thị Tuấn*

Vào tháng 4 năm 2024, một bản cập nhật quan trọng đối với việc trình bày Báo cáo tài chính đã được Hội đồng Kế toán Quốc tế giới thiệu cùng với việc phát hành IFRS 18. Chuẩn mực mới này sẽ thay thế IAS 1 bắt đầu từ tháng 1 năm 2027. Mục tiêu chính của IFRS 18 là cải thiện cách các công ty trình bày thông tin trong BCTC, đặc biệt là cải thiện tính rõ ràng và hữu ích của các chi tiết về hiệu suất tài chính trong báo cáo lãi/lỗ; cải thiện tính minh bạch thông qua các yêu cầu và nguyên tắc công bố thông tin giúp các nhà đầu tư đưa ra quyết định tốt hơn và hỗ trợ thị trường vốn hiệu quả. Bài viết này xem xét những điểm chính của chuẩn mực IFRS 18, từ đó nêu những lợi ích của nhà đầu tư khi các doanh nghiệp áp dụng chuẩn mực này.

• Từ khóa: *báo cáo tài chính, công bố thông tin, trình bày thông tin.*

In April 2024, a significant update to the presentation of financial statements was introduced by the International Accounting Council with the release of IFRS 18. This new standard will replace IAS 1 from January 2027. The main objectives of IFRS 18 are to improve the way companies present information in their financial statements, in particular improving the clarity and usefulness of details of financial performance in the profit and loss statement; improving transparency through disclosure requirements and principles to help investors make better decisions and support efficient capital markets. This article examines the key points of IFRS 18, thereby outlining the benefits for investors when businesses apply this standard.

• Key words: *financial statements, disclosure, presentation of information*

Ngày nhận bài: 20/01/2026
Ngày gửi phản biện: 18/02/2026
Ngày duyệt đăng: 06/4/2026

DOI: https://doi.org/10.71374/jfarv.v26.i311.15

1. Giới thiệu

Mục đích chính của Báo cáo tài chính (BCTC) là cung cấp thông tin tài chính có liên quan thông tin tài chính về doanh nghiệp, cho phép các nhà đầu tư hiện tại và tương lai, người cho vay và các chủ nợ khác đưa ra quyết định sáng suốt liên quan đến việc phân bổ nguồn lực của họ. Hiện tại, IAS 1 thiết lập các yêu cầu để trình bày BCTC mục đích chung nhằm đảm bảo tính nhất quán và khả năng so sánh theo thời gian và giữa các doanh nghiệp.

Vào tháng 4 năm 2024, Hội đồng Chuẩn mực Kế toán Quốc tế (IASB) đã công bố chuẩn mực kế toán IFRS mới về trình bày và công bố thông tin trong BCTC - IFRS 18. Chuẩn mực mới này sẽ thay thế IAS 1 bắt đầu từ tháng 1 năm 2027. Chuẩn mực này đánh dấu sự hoàn thiện của dự án BCTC Cơ bản (Primary Financial Reporting) của IASB, được triển khai từ năm 2014, với mục tiêu cải thiện việc truyền đạt thông tin trong BCTC. Chuẩn mực này mang lại nhiều lợi ích cho nhà đầu tư, như: quy định rõ cấu trúc hoạt động kinh doanh - hoạt động đầu tư - hoạt động tài chính trong báo cáo thu nhập, đưa ra các định nghĩa mới, bổ sung phần tách biệt thông tin và cải thiện cách trình bày dòng tiền.

IFRS 18 giúp kết nối BCTC với phân tích vốn chủ sở hữu một cách chặt chẽ hơn, đồng thời cung cấp dữ liệu bổ sung, dễ so sánh, hỗ trợ nhà đầu tư trong việc dự báo hiệu quả hoạt động và đánh giá rủi ro.

IFRS 18 áp dụng cho tất cả các đơn vị; quy định các yêu cầu chung và cụ thể về việc trình bày thông tin trong báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh, báo cáo tình hình tài chính và báo cáo biến động vốn chủ sở hữu. Chuẩn mực này cũng quy định các yêu cầu về việc công bố thông tin trong thuyết minh BCTC. IFRS 18 đưa ra ba bộ yêu cầu mới:

- Khả năng so sánh được cải thiện trong báo cáo lãi lỗ thông qua việc xác định các danh mục và tổng phụ bắt buộc trong cấu trúc của báo cáo Lãi/lỗ;
- Nâng cao tính minh bạch của các biện pháp đánh giá hiệu suất do ban quản lý xác định
- Hướng dẫn tổng hợp và phân tách thông tin để tăng cường khả năng nhóm thông tin.

2. Tóm tắt những thay đổi của IFRS 18

Thứ nhất, IFRS18 đưa ra cách thức phân loại và trình mới đối với Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh. Theo đó, các khoản thu nhập và chi phí được phân vào 3 nhóm hoạt động tương tự như báo cáo lưu chuyển tiền tệ. Việc phân loại 3 mảng hoạt động này sẽ tạo ra số liệu báo cáo rất quan trọng trên Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh là Lợi nhuận từ hoạt động kinh doanh - Lợi nhuận từ hoạt động đầu tư và hoạt động tài chính. Cụ thể 3

** Học viện Ngân hàng; email: tuankt@hvnh.edu.vn*

nhóm hoạt động này như sau:

Hoạt động kinh doanh - Operating category

Phản ảnh bức tranh toàn cảnh về kết quả hoạt động của công ty trong kỳ gồm: các khoản thu nhập và chi phí phát sinh từ hoạt động của công ty mà không được phân loại vào hoạt động tài trợ, hoạt động đầu tư, thuế TNDN hay các bộ phận tạm dừng hoạt động. Nó bao gồm nhưng không giới hạn ở hoạt động kinh doanh chính của công ty. Việc xác định một khoản thu nhập hay chi phí thuộc nhóm hoạt động kinh doanh thì không phụ thuộc và việc hoạt động này có phải là bất thường hay đột xuất hay không.

Hoạt động đầu tư - Investing category

Thu nhập và chi phí phát sinh từ các tài sản có thể tự tạo thu nhập riêng và tương đối độc lập với các nguồn lực khác do đơn vị nắm giữ, ví dụ: thu nhập từ cho thuê, đánh giá lại các khoản bất động sản đầu tư, thu nhập lãi và thay đổi giá trị hợp lý của các tài sản tài chính, cổ tức và thay đổi giá trị hợp lý trên các khoản đầu tư góp vốn không phải hợp nhất; Thu nhập và chi phí từ các công ty con, công ty liên doanh, công ty liên kết không được hợp nhất; thu nhập phát sinh trên các khoản tiền và tương đương tiền nắm giữ.

Hoạt động tài trợ (hoạt động tài chính tài chính, quản trị nguồn vốn) - Financing Category

Tất cả thu nhập và chi phí phát sinh từ các giao dịch chỉ liên quan đến thu hút, tăng nguồn vốn tài trợ cho hoạt động của đơn vị. Ví dụ: chi phí lãi, chi phí lãi thuê tài chính, lãi/lỗ từ thanh toán các khoản nợ, tái cơ cấu nợ, ...

Việc trình bày theo 3 nhóm hoạt động này sẽ áp dụng cho tất cả các ngành nghề và lĩnh vực. Tuy nhiên việc phân loại các khoản chi phí cụ thể trong mảng Hoạt động kinh doanh vẫn có thể theo 2 cách là theo chức năng hoặc theo bản chất.

Bên cạnh đó, IFRS 18 yêu cầu bổ sung danh mục gồm thuế thu nhập và các hoạt động ngừng hoạt động. Mục thuế thu nhập bao gồm chi phí thuế thu nhập, hay thu nhập từ thuế, được ghi nhận vào báo cáo lãi lỗ theo Chuẩn mực Kế toán Quốc tế (IAS) 12 và bất cứ sự khác biệt tỷ giá hối đoái liên quan nào; mục hoạt động ngừng hoạt động (ngừng kinh doanh) bao gồm thu nhập và chi phí từ các hoạt động đã ngừng kinh doanh

Hình 1. Danh mục trong báo cáo lãi lỗ

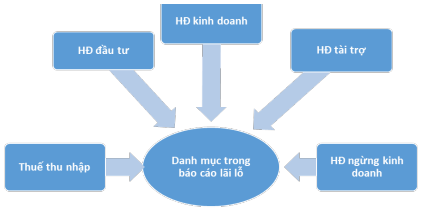

Ngoài ra, so với IAS 1: Tổng phụ bắt buộc cũng là yêu cầu mới trong IFRS 18. Có hai tổng phụ bắt buộc mới:

Lợi nhuận hoặc lỗ hoạt động - bao gồm tất cả thu nhập và chi phí trong danh mục hoạt động;

Lợi nhuận hoặc lỗ trước khi tài trợ và thuế thu nhập - bao gồm lợi nhuận hoặc lỗ từ hoạt động kinh doanh và tất cả thu nhập và chi phí trong danh mục đầu tư;

Thứ hai, IFRS 18 đưa ra yêu cầu về thuyết minh liên quan đến các tiêu chí đánh giá kết quả hoạt động của ban quản lý (Management - defined Performance Measures - MPMs).

Nhiều công ty cung cấp các thước đo riêng cho công ty, thường được gọi là thước đo hiệu suất thay này; các nhà đầu tư thấy thông tin này hữu ích. Tuy nhiên, hầu hết các công ty hiện không cung cấp đủ thông tin để giúp nhà đầu tư hiểu cách tính toán các thước đo này và mối liên hệ của chúng với các thước đo bắt buộc trong báo cáo kết quả kinh doanh.

IFRS 18 yêu cầu các công ty phải công bố giải thích về các thước đo cụ thể của công ty liên quan đến báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh, được gọi là các thước đo hiệu suất do ban quản lý xác định (MPMs) nếu chúng đáp ứng định nghĩa đã nêu trong chuẩn mực. MPM được định nghĩa là tổng phụ của thu nhập và chi phí phản ánh cách ban quản lý xem xét một khía cạnh cụ thể về hiệu quả tài chính của công ty.

Thứ ba, IFRS hướng dẫn chi tiết hơn trong việc xác định những khoản mục nào cần được trình bày riêng hay cộng gộp với các mục khác (Grouping - aggregation and disaggregation - of information)

BCTC được thiết kế để cung cấp một bản tóm tắt có hệ thống về tình hình tài chính và hiệu quả hoạt động của một công ty, tạo điều kiện thuận lợi cho việc so sánh và phân tích giữa các công ty. Bên cạnh đó, thuyết minh BCTC được thiết kế để cung cấp thêm thông tin chi tiết nhằm giúp người sử dụng BCTC hiểu rõ hơn về các số liệu được trình bày trong BCTC.

IFRS 18 đưa ra các yêu cầu cập nhật liên quan đến việc nhóm các thông tin chính thức, nhằm nâng cao tính hữu ích của BCTC. Theo chuẩn mực, các công ty phải tổng hợp các khoản mục có đặc điểm tương tự và tách riêng những điểm khác biệt. Nếu một số chi tiết quan trọng, thông tin đó phải được trình bày trong BCTC hoặc thuyết minh BCTC (IFRS Foundation, 2024).

Theo IFRS 18, các công ty được yêu cầu tổ chức và nhóm các khoản mục tài sản, nợ phải trả, vốn chủ sở hữu, thu nhập, chi phí và dòng tiền theo các đặc điểm chung, chẳng hạn như bản chất hoặc chức năng của chúng. Phân loại này đảm bảo các khoản mục tương tự được trình bày rõ ràng trong BCTC và được giải thích trong thuyết minh BCTC. Ngược lại, các khoản mục phải được phân tách nếu chúng khác biệt đáng kể. Việc phân tách này nên được phản ánh trong BCTC chính khi cần thiết để cung cấp các bản tóm tắt rõ ràng và có ý nghĩa, đồng thời được đưa vào thuyết minh BCTC

3. Lợi ích của các nhà đầu tư khi IFRS 18 được áp dụng

IASB kỳ vọng rằng việc áp dụng IFRS 18 sẽ giúp

các công ty cung cấp cho các nhà đầu tư thông tin hữu ích bổ sung về: Hiệu quả hoạt động thông qua tổng lợi nhuận hoạt động; hiệu suất trước khi có hiệu lực của tài trợ thông qua tổng lợi nhuận trước tài trợ và thuế thu nhập; thu nhập, chi phí, tài sản, nợ phải trả, vốn chủ sở hữu và dòng tiền thông qua việc tổng hợp và phân tách được cải thiện, bao gồm việc phân tách các khoản chi phí cụ thể và dán nhãn các mục tốt hơn.

IFRS 18 sẽ cung cấp cho các nhà đầu tư thông tin minh bạch và dễ so sánh hơn về hiệu quả tài chính của các công ty, từ đó hỗ trợ các quyết định đầu tư tốt hơn. Cụ thể như sau:

Cải thiện khả năng so sánh trong báo cáo lãi/lỗ

IFRS 18 giới thiệu ba hạng mục được xác định cho thu nhập và chi phí gồm hoạt động kinh doanh, hoạt động đầu tư và hoạt động tài chính nhằm cải thiện cấu trúc báo cáo kết quả kinh doanh và yêu cầu tất cả các công ty phải cung cấp các tổng phụ được xác định mới, bao gồm cả lợi nhuận hoạt động kinh doanh. Cấu trúc được cải tiến và các tổng phụ mới sẽ cung cấp cho các nhà đầu tư một điểm khởi đầu nhất quán để phân tích hiệu suất của các công ty và giúp việc so sánh các công ty dễ dàng hơn. Các nhà đầu tư dự kiến sẽ được hưởng lợi khi các công ty trình bày các tổng phụ được xác định mới theo yêu cầu của IFRS 18 trong báo cáo lãi/lỗ.

Những phát hiện chính của IASB cho thấy các yêu cầu về tổng phụ và phân loại chuẩn hóa của IFRS 18 có khả năng cải thiện khả năng so sánh giữa các công ty và phù hợp hơn với sở thích của nhà đầu tư về các số liệu rõ ràng, hữu ích cho việc ra quyết định. Đặc biệt, việc yêu cầu tổng phụ lợi nhuận hoạt động củng cố bằng chứng về khả năng dự báo lợi nhuận tương lai mạnh mẽ hơn so với lợi nhuận gộp hoặc lợi nhuận ròng, trong khi việc hợp nhất các khoản mục tương tự và các nguyên tắc phân tách rõ ràng hơn hứa hẹn tính minh bạch cao hơn. Hơn nữa, các yêu cầu công bố thông tin chính thức đối với các thước đo hiệu suất do Ban Giám đốc xác định dự kiến sẽ hạn chế việc báo cáo tùy tiện các thước đo hiệu suất thay thế và mang lại thông tin giá trị cho nhà đầu tư.

Theo IFRS Foundation - 2024: hầu hết các nhà đầu tư đều bày tỏ sự ủng hộ đối với việc ba hạng mục và các tổng phụ bắt buộc trong báo cáo lãi lỗ, những điều này sẽ cải thiện đáng kể khả năng so sánh bằng cách đảm bảo các khoản mục tương tự được báo cáo trong cùng một hạng mục.

Tăng cường tính minh bạch của các biện pháp đánh giá hiệu suất do ban quản lý xác định

IFRS 18 yêu cầu các công ty phải công bố giải thích về các thước đo cụ thể của công ty liên quan đến báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh. Yêu cầu mới này sẽ cải thiện tính kỷ luật và minh bạch của các thước đo hiệu suất do ban quản lý xác định, đồng thời yêu cầu chúng phải được kiểm toán. Các nhà đầu tư cũng ủng hộ mạnh mẽ các yêu cầu công bố thông tin của MPM - một số nhà đầu tư bày tỏ mong muốn một định nghĩa rộng hơn bao gồm tổng phụ của tài sản và nợ phải trả, điều mà họ tin rằng có thể nâng cao hơn nữa tính minh bạch của BCTC (IFRS Foundation, 2024).

Nhóm thông tin hữu ích hơn trong BCTC

IFRS 18 đưa ra hướng dẫn nâng cao về cách tổ chức thông tin và việc nên trình bày thông tin trong BCTC hay trong thuyết minh BCTC. Những thay đổi này dự kiến sẽ cung cấp thông tin chi tiết và hữu ích hơn bởi việc phân tích hiệu quả hoạt động của công ty sẽ bị cản trở nếu thông tin do công ty cung cấp quá tóm tắt hoặc quá chi tiết. IFRS 18 cũng yêu cầu các công ty minh bạch hơn về chi phí hoạt động, giúp nhà đầu tư tìm kiếm và hiểu rõ thông tin họ cần.

Theo ông Andreas Barckow, Chủ tịch IASB, cho biết: IFRS 18 là thay đổi quan trọng nhất trong cách trình bày kết quả tài chính của doanh nghiệp kể từ khi Chuẩn mực Kế toán IFRS được ban hành hơn 20 năm trước. Chuẩn mực này sẽ cung cấp cho nhà đầu tư thông tin tốt hơn về kết quả tài chính của doanh nghiệp và các điểm tham chiếu nhất quán cho phân tích của họ.

Dưới đây là bảng thể hiện những thay đổi chính trong IFRS và những lợi ích nhà đầu tư có được từ những thay đổi đó

Bảng 1 - Những thay đổi chính IFRS và lợi ích của nhà đầu tư

Một phần của BCTC	Những thay đổi chính được đưa ra bởi IFRS 18	Lợi ích có được của những thay đổi đó			
		Cung cấp cho các nhà đầu tư thông tin hữu ích bổ sung về hiệu suất tài chính	Cải thiện khả năng so sánh hiệu suất của nhà đầu tư		Cải thiện tính minh bạch để giúp các nhà đầu tư hiểu cách các công ty đo lường hiệu suất của chính họ
			Giữa các công ty	Giữa các kỳ báo cáo của cùng một công ty	
Báo cáo lãi/lỗ	Phân loại thu nhập, chi phí theo 3 khoản mục, các tổng phụ mới bắt buộc để cải thiện phân tích	•	•		
Thuyết minh BCTC	Công bố các biện pháp đánh giá hiệu suất do ban quản lý xác định (MPM)	•		•	•
	Công bố các chi phí cụ thể theo bản chất theo từng dòng trong hoạt động động kinh doanh	•			
BCTC và thuyết minh BCTC	Yêu cầu nâng cao đối với việc nhóm thông tin (tổng hợp và phân tách) Hướng dẫn thông tin Công bố thông tin về những mục "khác"	•	•	•	

Kết luận: IFRS 18 mới ban hành của IASB chủ yếu đề cập đến việc trình bày báo cáo thu nhập, bảng cân đối kế toán và thuyết minh BCTC. Đồng thời, một số khía cạnh của báo cáo lưu chuyển tiền tệ được sửa đổi. IFRS 18 tác động đáng kể đến việc trình bày và phân tách những gì được báo cáo (chủ yếu là trong báo cáo thu nhập và thuyết minh BCTC), nó sẽ cung cấp cho các nhà đầu tư thông tin minh bạch và dễ so sánh hơn về hiệu quả tài chính của các công ty, từ đó hỗ trợ các quyết định đầu tư tốt hơn.

Tài liệu tham khảo:

Tapio Tulokas (2025). Bachelor's thesis IFRS 18 Enhancing Transparency and Comparability of Financial Statements. https://aaltodoc.aalto.fi/server/api/core/bitstreams/dd5961d2-66bf-494a-9f8b-bdbad05abe26/content

https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-18-presentation-and-disclosure-in-financial-statements/

https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/resources-for/academics/events/iasb-eaa-efrag-workshop-research-ifrs-18.pdf

https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/amendments/english/2024/effect-analysis-ifrs18-april2024.pdf